

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВОДНОГО ГОСПОДАРСТВА ТА
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ**

Навчально-науковий інститут економіки та менеджменту

07-10-57S

СИЛАБУС	<i>Нова історія народів Європи та Америки</i>	
SYLLABUS	<i>A new history of the peoples of Europe and America</i>	
Шифр за ОП	OK20	
Code in Degree Programme		
Освітній рівень	бакалаврський (перший)	
Level of Education	Bachelor`s (first)	
Галузь знань	01	Освіта / Педагогіка
Field of Knowledge		Education / Pedagogy
Спеціальність	014	Середня освіта
Field of Study		Secondary education
Освітня програма	Середня освіта (Історія)	
Degree Programme	Secondary education (History)	

РІВНЕ -2025

Силабус навчальної дисципліни «Нова історія народів Європи та Америки» для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) освітнього ступеня,

спеціальності 014.03 «Середня освіта (Історія)» освітньо-професійної програми «Середня освіта (Історія)» Рівне. НУВГП. 2025. стор. 25.

ОПП на сайті університету: <http://ep3.nuwm.edu.ua/id/eprint/27491>

Розробник силябусу: *Плюта Наталія Володимирівна, кандидат історичних наук, доцент кафедри суспільних дисциплін.*
Олексін Юрій Петрович, доктор педагогічних наук, професор кафедри суспільних дисциплін;

Силябус схвалений на засіданні кафедри
Протокол № 07 від “ 28 ” січня 2025 року

в.о. завідувача кафедри суспільних дисциплін: *В.А. Сокаль, к.п.н., доцент*
Керівник (гарант) освітньої програми «Середня освіта (Історія)»
Прищепя О.П.д.і.н, професор кафедри суспільних дисциплін.

Схвалено науково-методичною радою з якості ННІ
Протокол № 6 від 20 лютого 2025 року

Голова науково-методичної ради з якості ННІ: *Ковшун Н.Е., д.е.н., професор*

©НУВГП, 2025

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ

Ступінь вищої освіти	бакалавр
Освітня програма	Середня освіта (Історія)
Спеціальність	014.03 «Середня освіта (Історія)»
Рік навчання, семестр	2, 4
Кількість кредитів	6
Лекції:	28/4 години
Семінарські заняття:	30/14 годин
Самостійна робота:	122/162 годин
Курсова робота:	ні
Форма навчання	Денна/заочна
Форма підсумкового контролю	екзамен
Мова викладання	державна

ІНФОРМАЦІЯ ПРО РОЗРОБНИКА(ІВ)

*Плюта Наталія
Володимирівна, к. і. н.,
доцент кафедри
суспільних дисциплін*

ORCID

<https://orcid.org/0000-0003-1196-9717>

Як комунікувати

n.v.pliuta@nuwm.edu.ua

тел 0977954320

Актуальні оголошення на сторінці дисципліни в системі MOODLE

*Олексін Юрій Петрович, доктор
педагогічних наук, професор кафедри
суспільних дисциплін*

Вікіситет

<https://cutt.ly/df4yiPQ>

ORCID

<https://orcid.org/0000-0002-6688-5193>

Як комунікувати

y.p.oleksin@nuwm.edu.ua

тел. 067-362-51-23

Актуальні оголошення на сторінці дисципліни в системі MOODLE

Мета та завдання

Викладання курсу «Нова історія народів Європи та Америки» є актуальним і має на меті:

- опанування студентами суті історичних процесів, що відбувалися у тогочасному суспільстві;
- навчити майбутніх спеціалістів використовувати глибокий аналіз конкретних історичних подій для наукових узагальнень, висновків;
- усвідомлення об'єктивного характеру, взаємозв'язку та взаємозалежності, а також закономірностей суспільного розвитку, ролі об'єктивного і суб'єктивного факторів в історії Нового часу;
- формування загальних, фахових компетентностей, достатніх для ефективного розв'язування стандартних і нестандартних комплексних задач у професійній педагогічній діяльності в навчальних закладах середньої освіти.;
- формування професійних компетентностей майбутніх учителів історії з фаховими інтересами до впровадження інноваційних технологій з метою безперервного подальшого навчання та підвищення професійного рівня, що забезпечить високий рівень їх конкурентоспроможності та затребуваності на ринку праці;
- навчити студентів зіставляти історичні події, процеси з епохами, орієнтуватися у науковій періодизації історії Нового часу;

сформувати навички застосовувати набуті знання у вивченні подальших етапів розвитку світового історичного процесу.

Посилання на розміщення навчальної дисципліни на навчальній платформі Moodle

<https://exam.nuwm.edu.ua/>

Передумови вивчення (місце освітнього компоненту в структурно-логічній схемі)

Передумовою вивчення даною освітнього компоненти є рівень ЗНО

Компетентності

ЗК 14. Знання та усвідомлення закономірностей соціокультурного розвитку людства як певного етапу в його історії, що відображає певний рівень потреб, здібностей, знань, навичок та інтересів людини, спосіб виробництва, устрій політичних та суспільних відносин, рівень духовного розвитку та відтворення; розуміння причинно-наслідкових зв'язків, що впливають на процеси та явища історії суспільства.

ФК 4. Оволодіння знаннями сучасних досліджень в галузі історії.

ФК 9. Здатність до використання у професійній діяльності основних педагогічних теорій та практик методики викладання навчальних предметів історико-суспільної галузі в закладах загальної середньої освіти відповідно до обов'язкових результатів навчання здобувачів освіти, добору та реалізації форм, методів і засобів навчання; об'єктивного контролю й оцінювання рівня навчальних досягнень учнів з цих навчальних предметів.

ФК 10. Оволодіння теоретичними основами наукового дослідження.

ФК 13. Оволодіння іноземними мовами у професійній діяльності в умовах багатокультурного суспільства та процесу євроінтеграції.

Програмні результати навчання (ПРН)

ПРН 3. Вміти інтегрувати базові засади філософії та узагальнювати основи суспільно- історичного розвитку у професійній діяльності.

ПРН 9. Вміти оцінювати, класифікувати й інтерпретувати джерела й теоретичний матеріал з історії та культури України та світу.

ПРН 10. Знати і аналізувати сучасні наукові дослідження з проблем вітчизняної та всесвітньої історії, спеціальних дисциплін та вміти імплементувати знання у навчальну і практичну діяльність.

ПРН 14. Вміти на практиці застосовувати основи майстерності вчителя в педагогічному спілкуванні та в управлінні навчально-виховним процесом.

ПРН 17. Цінувати різноманіття та мультикультурність; ідентифікувати себе у системах загальнолюдських і національних цінностей, керуватися в педагогічній діяльності принципами толерантності, діалогу й співробітництва

Крім того здобувач навчиться:

– логічно мислити і викладати матеріал, робити аргументовані висновки, використовувати основні історичні терміни та поняття, користуватися джерелами, науковою та довідковою літературою.

– орієнтуватися у тенденціях та особливостях історичного процесу Нового часу.

– проводити певні аналогії з історичним розвитком сучасних країн у різні періоди їхнього розвитку.

– організовувати комплексний пошук, неупереджений аналіз та інтерпретацію історичних джерел або інформації методичного характеру.

– формувати історичну свідомість, громадянську позицію, політичну культуру, національну пам'ять, провадити громадянсько-патріотичне виховання серед молоді.

Структура та зміст навчальної дисципліни

Теми лекційних занять:

Тема 1. Вступ

Опис теми: Предмет та завдання курсу. Проблема періодизації нової історії. Історичний зміст періоду нового часу. Політична карта Європи до початку нового часу.

Економічний зміст епохи переходу від феодалізму до капіталізму. Процес первісного нагромадження капіталу в країнах Європи. Мануфактурне виробництво. Типи мануфактур. Аграрний розвиток в умовах генезис капіталізму.

Ріст міст – центрів внутрішньої та зовнішньої торгівлі. Проблема транспорту. Формування міського населення. Основні тенденції розширення традиційного середньовічного суспільства. Початок формування буржуазного суспільства.

Роль ідеології протестантизму у формуванні капіталістичних відносин. Вплив країн Європи та Америки на суспільний розвиток Азії та Африки.

Історіографія Нової історії. (ПРН 3, ПРН 9)

Тема 2. Реформація та контрреформація

Опис теми: Зародження реформаційного руху. Лютеранство. Кальвінізм та його поширення. Поміркована течія протестантизму: цвингліанство.

Радикальні напрями протестантизму: анабаптисти, меноніти.

Контрреформація. Відродження інквізиції. Орден Єзуїтів. Єзуїтські школи.

Триденський собор. (ПРН 9, ПРН 10)

Тема 3. Англійська революція середини XVII ст.

Опис теми: Передумови революції. Особливості соціально-економічного розвитку Англії в пер. пол. XVII ст. Виникнення мануфактур та процеси обгородження. Соціальна структура суспільства. Нове дворянство та буржуазія. Розвиток англійського абсолютизму за перших Стюартів та його особливості. Ідейне розшарування суспільства. Основні течії в пуританізмі. Внутрішня та зовнішня політика Карла I. Відносини з Ірландією та Шотландією. Назрівання революційної ситуації в країні.

Початок революції. Виникнення релігійного та конституційного конфлікту.

Довгий парламент, його соціальний склад та політика. Перша громадянська війна. “Кавалери” та “круглоголові”. Роль О.Кромвеля та індепендентів у реформуванні парламентської армії. Боротьба за поглиблення революції. Протиріччя між армією та парламентом. Рух левеллерів. Дж.Лільберн. Конфлікт між індепендентами та левеллерами.

Друга громадянська війна. Перемога парламентських військ. Страта Карла I. Проголошення республіки. Індепендентська дворянсько-буржуазна республіка. Виступ дигерів. Колоніальна політика республіки. Завоювання Ірландії. Приєднання Шотландії. Навігаційний акт. Англо-голландська війна. Криза індепендентської республіки. Встановлення протекторату О.Кромвеля. внутрішня та зовнішня політика лорда-протектора. Криза системи протекторату. Реставрація Стюартів та причини встановлення монархії в Англії.

Підсумки та історичне значення англійської революції. (ПРН 10, ПРН 14)

Тема 4. Утворення США

Опис теми: Колонізація Північної Америки та суперництво європейських держав в цьому регіоні. Причини провалу колоніальної політики Франції, Нідерландів та Іспанії на північноамериканському континенті. Політика колоністів у відношенні до корінного населення.

Політичний устрій північноамериканських колоній Англії. Формування латифундистської, фермерської та корпоративної власності на землю. Соціальний та національний склад населення. Розвиток рабства. Економічний розвиток колоній в XVII - пер. пол. XVIII ст.

Основні фактори і динаміка формування американської нації. Джерела та особливості ідеології американського просвітництва. Загострення протиріч між англійськими колоніями та метрополією. Розгортання національно-визвольного руху і формування антиколоніальної ідеології в передреволюційний період.

Початок війни за незалежність. Роялісти та патріоти. Діяльність континентальних конгресів. Прийняття Декларації про незалежність. Соціальний зміст і правова специфіка “Статей конфедерації”.

Формування англійської коаліції в Європі. Військова реформа Д.Вашингтона. Версальський мирний договір.

Наслідки війни за незалежність. Проекти Конституції: “Віргінський план” Дж. Едісона, проект А.Гамільтона, “конституція малого штату”. Прийняття Конституції 1787 р. “Біль про права”.

Підсумки, характер та значення першої американської буржуазної революції. (ПРН 9, ПРН 17)

Тема 5. Велика Французька революція

Опис теми: Історична природа кризи французького абсолютизму і основні причини Великої французької революції. Французька революція XVIII ст. – революція, яка закінчила період мануфактурного капіталізму в Європі. Генеральні штати (1789). Формування революційної еліти, політичні клуби. Падіння Бастилії – початок революції.

Перший етап революції (1789-1792). Установче зібрання та його політичні фракції: роялісти, конституціоналісти та робесп’єрівці. Прийняття “Декларації прав людини та громадянина”. Конституція 1791 р. Особливості процесу формування правової держави і громадянського суспільства у Франції. Діяльність Законодавчого зібрання. Жирондисти. Початок революційних війн.

Другий етап революції (1792-1793). Монтаньяри, жирондисти, фейяни. Революційний клуб якобінців. М.Робесп’єр, Ж.П.Марат. Повстання 10 серпня 1792 р. Повалення монархії. Скликання Національного Конвенту і демократизація політичного життя. Аграрне законодавство жирондистів. Організація революційної оборони. Проголошення республіки. Страта Людовіка XVI.

Третій період революції (1793-1794). Роялістський бунт. Ж.Ру та рух “скажених”. Повстання 31 травня-2 червня 1793 р. і встановлення якобінської диктатури. Зовнішня політика якобінців. Створення революційної армії, зміна стратегії, тактики. Революційний терор. Конституція 1793 р. Аграрне законодавство якобінців. Дехристиянізація. Розкол серед якобінців: помірковані та ультра революціонери. Переворот 9 термідора.

Четвертий період революції (1794-1799). Термідоріанська реакція. Економічна лібералізація та спроба політичної лібералізації. Конституція 1795 р. і зміна державного устрою. Народні повстання весною 1795 р. Г.Бабеф. Війни Директорії. Доктрина “природних кордонів”. Генерал Бонапарт. Італійський похід і єгипетська експедиція Бонапарта. Колоніальна політика Франції в епоху революційних війн. Державний переворот 18 брюмера (9 листопада 1799).

Основні риси і значення Великої французької революції. Вплив революції на французьку політичну культуру: встановлення принципу багатопартійності, полярності політичної ідеології. Ідеї “Декларації прав і свобод громадянина” у французькому конституціоналізмі XIX-XX ст. (ПРН 3, ПРН 17)

Тема 6. Франція періоду Консульства та Першої імперії (1799–1814 рр.)

Опис теми: Переворот 18 брюмера. Реорганізація системи державного управління періоду консульства та імперії. Кодекси Наполеона. Наполеонівські війни в Європі: а) розгром Австрії; Прессбурзький мир (1805 р.); б) розгром Пруссії; Тільзитський мир (1807 р.); в) континентальна блокада Англії. Воєнна кампанія 1813–1814 років. Перша реставрація Бурбонів. (ПРН 10, ПРН 14)

Тема 7. Віденський конгрес 1814-1815 рр.

*Опис теми:*Скликання Віденського конгресу. Територіальні претензії держав-учасниць європейського форуму. Заключний генеральний акт Віденського конгресу від 9 червня 1815 р. Створення Священного союзу у 1815 р. Базові ідеологічні принципи “Священного союзу монархів і народів”, політичні цілі його учасників. “Дипломатія конгресів” – еволюція політики Священного союзу в 1818-1823 рр. Рішення Аахенського конгресу 1818 р. про реформування дипломатичної служби. Конгреси в Троппау (1820), Вероні (1822) і боротьба Священного союзу проти революційного руху. Криза Віденської системи і загострення міжнародних відносин після революцій 1830 та 1848 рр. (ПРН 9, ПРН 17)

Тема 8. Громадянська війна і реконструкція в США

*Опис теми:*Промисловий переворот і його особливості в США. Масова еміграція з Європи. Фермерський шлях розвитку капіталізму. Переворот в агротехніці. Розширення плантаційного рабства. Відміна рабства в окремих штатах Півночі. Місурійський компроміс 1820 р.

Становлення національного характеру. Соціокультурні відмінності Півночі та Півдня в пер. пол. ХІХ ст. Ліквідація Місурійського компромісу (1850). Політична криза 50-х років. Загострення громадянського конфлікту. Громадянська війна в Канзасі (1854-1856). Повстання Д.Брауна.

Поміркована (на чолі з В.Стюардом) і радикально-демократична (на чолі з Самнером) течії партії республіканців. Обрання президентом А.Лінкольна. Заколот рабовласницького Півдня. Створення Південної конфедерації. Декларація конфедератів. Співвідношення сил Півночі та Півдня. У.Грант, Р.Лі. Перший період громадянської війни. Закон про гомстеди. Прокламації про звільнення рабів. Притік чорношкірих в армію Півночі. Другий період громадянської війни. Провал планів англо-французької інтервенції. Рейд генерала Шермана. Оточення Річмонда. Перемога Півночі. Вбивство А.Лінкольна.

Реконструкція Півдня (1865-1877). 13-а і 14-а поправки до конституції. Запровадження військового стану в 1867 р. “радикальна Реконструкція”. Ку-клукс-клан. Економічний розвиток США після громадянської війни. Президент У.Грант.

Еволюція зовнішньополітичного курсу США в ХІХ ст. Прийняття “доктрини Монро” (1822). Зовнішня політика США в період громадянської війни. Позиція США в китайському питанні. Політика нав’язування нерівноправних договорів Японії. Проникнення на Аляску. Купівля Аляски та Алеутських островів у Росії. (ПРН 9, ПРН 10)

Тема 9. Франко-пруська війна. Паризька комуна

*Опис теми:*Франко-пруська війна 1870-1871 рр. хід воєнних дій. Оточення французької армії під Седаном і її капітуляція. Політичні та психологічні наслідки війни. Події Паризької комуни 1871 р. Основні політичні і соціально-економічні заходи Комуни. “Кривава неділя”. Революція на межі двох епох – від демократичного егалітаризму до диктатури пролетаріату. Роль Парижа в політичному житті Франції. (ПРН 3, ПРН 17)

Тема 10. Німеччина в 1871-1914 рр.

*Опис теми:*Економічний розвиток Німеччини. Прискорений економічний ріст, розвиток наукомістких галузей, зовнішньої торгівлі, банківської системи. Ріст експорту капіталу. Монополії в німецькій економіці. Зони економічного впливу Німеччини. Роль залізничного будівництва. Протиріччя прискореної

модернізації. Зміни в соціальній структурі німецького суспільства. Регіональні особливості розвитку Західної Німеччини, Південно-Східної Німеччини, Пруссії, Північної Німеччини, Баварії.

Внутрішньополітичний розвиток Німеччини на межі XIX-XX ст. Останній період правління Бісмарка. “Ліберальна ера” 1871-1878 рр. Адміністративна реформа. “Культуркампф”. Наступ реакції. “Ера робітничого законодавства”. Обмеження діяльності робітничих партій. Парламентська боротьба в останні роки правління Бісмарка. Вільгельм II – “останній Гогенцоллерн”. “Курс зигзагів” – політика канцлерів Каправі, Гогенлоє, фон Бюлова, Бетман-Гольвега. Ідеї “соціальної імперії”. Розширення колоніальної експансії Німеччини. Мілітаризація.

Провідні політичні партії і рухи. Особливості буржуазного ліберального руху в Німеччині. Політичний католицизм в Німеччині на межі XIX-XX ст. Німецький антисемітизм і націоналізм. Профспілковий рух в Німеччині і соціал-демократична партія. Е.Бернштейн. Від Готської програми до Ерфуртської – ідейна еволюція німецької соціал-демократії.

Зміни зовнішньополітичного становища Німеччини після франко-пруської війни. Створення Союзу трьох імператорів (1872). Нове загострення франко-німецьких відносин в середині 70-х рр.. Позиція Німеччини в балканській кризі і на Берлінському конгресі 1878 р. “Система Бісмарка” – німецькі союзи 1879-1883 рр. Від Союзу трьох імператорів до Троїстого союзу. Б.фон Бюлов і програма “світової політики” Німеччини. Створення ідеологічних основ німецької геополітики (Ф.Ратцель). Ф.Науман і концепція “серединної Європи”. Англо-німецькі протиріччя напередодні першої світової війни. Збройні сили Німеччини на початку XX ст. (ПРН 9, ПРН 14)

Тема 11. Англія в 1870-1914 рр.

Опис теми: Економічний розвиток Великобританії на межі XIX-XX ст. Втрати торгово-промислової монополії. Відставання в розвитку нових галузей промисловості. Збереження стійких позицій в традиційних галузях виробництва. Зростаюча роль колоніальних володінь в забезпеченні стійкості англійської економіки. Роль англійських банків в розвитку національної економіки. Утворення і роль монополій. Форми монополій. Наука і техніка в Англії на межі XIX-XX ст. Економіка Великобританії в роки першої світової війни. Мобілізація ресурсів і елементи регульованого господарства. Економічні наслідки війни – втрати та придбання.

Розвиток англійської державної системи. Двопартійна система на межі XIX-XX ст. Ліберальні реформи кабінету У.Гладстона. Політика кабінету Б.Дізраелі. Еволюція класичного лібералізму в працях Г.Спенера та Т.Х.Гріна. Криза партійної системи Великобританії в умовах трансформації ліберальної політичної ідеології. Зближення консерваторів і лібералів-юніоністів. Ллойд Джордж та “ллойд-джорджисти”. Виникнення лейбористської партії. Р.Макдональд, зміна становища палати лордів за Актом парламенту 1911 р. Посилення партійного контролю в парламенті. Консолідація політичних сил в період війни. Британська монархія після “вікторіанської епохи”. Едуард VII (1901-1910) і Георг V (1910-1936).

Національне питання у Великобританії. Розвиток ірландського конфлікту. Рух за самоуправління Ірландії і політика англійського уряду. Повстання в Ірландії 1916 р.

Колоніальна експансія Великобританії. Ідеологія англійського колоніалізму. С.Родс, Д.Чемберлен, Р.Кіплінг. Територіальні захоплення (Єгипет, Східний Судан, Південна Африка, Бірма, Малайя). Трансформація британської колоніальної імперії. Реформа управління Канадою в 1867 р. (створення конфедерації чотирьох провінцій на правах самоуправлінського домініону). Створення Австралійського союзу в 1900 р. Реформа управління Індії (90-ті рр. ХІХ ст.). Визнання статусу автономних держав Британської імперії за домініонами в 1917 р.

Великобританія в системі міжнародних відносин на межі ХІХ-ХХ ст. Позиція в російсько-турецькій війні 1877-1878 рр. Зростання протиріч у відносинах Великобританії з Росією, Францією в кінці ХІХ ст. Перетворення англо-німецьких протиріч в антагоністичні. Відхід від принципів “блискучої ізоляції”. Зближення з Францією та Росією. Створення Антанти. Роль англійської дипломатії у вступі Італії у війну на стороні Антанти. Участь британських військ у воєнних діях на європейському театрі. Великобританія та війна в Атлантиці. (ПРН 9, ПРН 14, ПРН 17)

Тема 12. Третя республіка у Франції

Опис теми: 1870 р. – рубіж в політичній історії Франції. Оформлення нового державного режиму (1871-1875). Конституційно-правовий устрій Третьої республіки. Особливості політичного режиму Третьої республіки. Оформлення провідних політичних рухів. “Правління монархістів” (1871-1879). Консолідація консервативних рухів (орлеаністи, легітимісти, бонапартисти). Радикалізація монархічного руху в кінці 70-х – початку 80-х рр.. Прихід до влади республіканців в 1879 р. Демократизація політичного життя. Соціальне законодавство. Ж.Клемансо. Багатопартійність та коаліційна практика у французькому парламенті. Нестійкість виконавчої влади і зростання ролі центристських політичних угруповань. Зародження французького центрризму. “Республіканський синтез” 80-х рр.. – громадянське примирення в умовах політичного протистояння. Політична перевага партії радикалів і радикал-соціалістів на поч. ХХ ст.. Антиклерикальна політика і соціальні реформи. Р.Пуанкаре, А.Бріан. “Справа Дрейфуса” (1897) – загроза громадянській згоді. Націоналізм та антисемітизм у Франції.

Економічний розвиток Франції на межі ХІХ-ХХ ст. Структурні зміни в економіці. Монополістичні об’єднання у провідних галузях індустрії. Фінансово-банківська система. Експорт капіталу. Фінансові зв’язки з Росією, Австро-Угорщиною та Туреччиною. Франція у світовій торгівлі та міжнародному розподілі праці. Диспропорція економічного розвитку. Збереження аграрно-індустріального характеру економіки в кін. ХІХ ст. Проблеми дрібних підприємств, криза текстильної промисловості, інвестиційний голод в промисловості. Особливості соціальної структури французького суспільства і демографічна динаміка як фактор уповільнення імперіалістичного розвитку. Вплив першої світової війни на розвиток французької економіки: втрати і придбання.

Зміни зовнішньополітичного становища Франції після об’єднання Німеччини. Утворення ворогуючих воєнно-політичних блоків в Європі. Франко-німецькі протиріччя та зближення Франції з Англією. Основи франко-російського союзу: економіка, політика, геополітика, ідеологія, культура. Новий етап французької колоніальної експансії. Французькі колонії в Індокитаї. Приєднання Лаосу. “Золотий вік” колонізації в Алжирі. Боротьба за Марокко.

Позиція Франції в європейських конфліктах напередодні першої світової війни. Збройні сили Франції на початку ХХ ст. (ПРН 10, ПРН 14)

Тема 13. США в 1877–1914 рр.

Опис теми: Соціально-економічний розвиток США. Швидкий економічний розвиток як результат громадянської війни 1861-1865 рр. активізація наукових досліджень і дослідних конструкторських розробок в США та їх вплив на динаміку економічного розвитку країни. Процес концентрації виробництва і централізації капіталу в американській економіці. Промислово-фінансові імперії. Роль вільної конкуренції в американській економіці. Ріст інтенсивності праці. “Наукова система організації праці” Ф.Тейлора. Розробка фордовсько-тейлоровської моделі конвеєрного виробництва. Соціальні аспекти запровадження мордовської моделі. Розвиток процесу фермеризації. Сімейні ферми – основа сільського господарства країни. Технічне оснащення американського сільського господарства. Демографічні процеси в американському суспільстві. Урбанізація. Занепад малих містечок.

Протиріччя процесу монополізації економіки і запровадження елементів державного регулювання. “Антитрестовий закон” Шермана. Процеси проти монополій. Політика протекціонізму. Регулювання трудових відносин зі сторони держави. Обмеженість антимонопольної політики. Абсолютизація принципу вільного ринку в американській діловій етиці. Економічні наслідки першої світової війни для США.

Основні тенденції внутрішньополітичного життя США. “Золотий вік” (1881-1897) в політичній історії США – період “слабких президентів”. Переважання партійних і регіональних еліт. Посилення політичного впливу підприємницьких кіл. Зміни ідейно-політичних доктрин демократичної та республіканської партій в кінці ХІХ ст., зближення їх позицій по важливих питаннях державного будівництва і суспільного розвитку. Американська суспільна думка кінця ХІХ ст. Спадок Реконструкції Півдня. “Чорні кодекси”, суди Лінча. Зростання робітничого руху, його економічний характер.

Посилення федеральної влади в період президентства У.Мак-Кінлі (1897-1901). Зародження політичної ідеології соціального лібералізму. Популістський рух. Прогресисти. “Прогресивна ера” президентства Т.Рузвельта (1901-1909). Продовження реформ Рузвельта урядом У.Тафта (1909-1913). Т.В.Вільсон на президентській посаді (1913-1921). Запровадження державної загальнонаціональної банківської системи В.Вільсоном. Проголошення “ери свободи”. Зміна порядку виборів в Сенат. Зовнішня політика США на межі ХІХ-ХХ ст. Трансформація американської геополітичної ідеології – між ізоляціонізмом та експансіонізмом. Основні сфери американського економічного та політичного впливу. Приєднання Гавайських островів. Будівництво воєнно-морської бази Перл-Харбор. Іспано-американська війна 1898 р. Будівництво Панамського каналу. Посилення втручання у справи Мексики. Американська дипломатія в китайському питанні. “Доктрина відкритих дверей”. Позиція США під час російсько-японської війни 1904-1905 рр. (ПРН 3, ПРН 10, ПРН 17)

Тема 14. Міжнародні відносини наприкінці ХІХ – на початку ХХ ст.

Опис теми: Характер міжнародних відносин епохи імперіалізму. Геополітика євроцентристського світу. Завершення територіального розподілу світу і початок боротьби за переділ сфер впливу. Економічні, геополітичні, воєнні

фактори протистояння країн “старого” і “молодого” капіталізму. Глобалізація міжнародних конфліктів і утворення воєнно-політичних блоків.

Основні міжімперіалістичні протиріччя. Розширення колоніальної експансії Німеччини. Англо-німецькі протиріччя на Близькому Сході. Сфери англо-французьких і англо-російських протиріч. Активізація зовнішньої політики США і суперництво великих держав в басейні Тихого океану. Боротьба за розподіл сфер впливу в Китаї. Розгортання японської експансії. Створення передумов для перших воєнних конфліктів. Іспано-американська війна 1898 р., умови Паризького мирного договору. Англо-бурська війна 1902 р. та її підсумки. Російсько-японська війна 1904-1905 рр. і Портсмутський мирний договір. Марокканські кризи 1905-1906, 1912 рр. Італо-турецька війна 1911-1912 рр.

Створення Союзу трьох імператорів (1872) та причини його кризи. Створення Троїстого союзу. Антиросійське і антифранцузьке спрямування Троїстого союзу. Економічні, воєнно-політичні, культурні причини зближення Франції та Росії. Переговори 1891-1893 рр. про російсько-французький союз. Врегулювання відносин Великобританії та Франції та укладення договору в 1904 р. Англо-російські угоди 1907 р. і оформлення Антанти.

Балканська проблема в міжнародних відносинах кінця XIX - початку XX ст. Позиція провідних європейських держав в балканській кризі і на Берлінському конгресі 1878 р. Анексія Боснії та Герцеговини Австро-Угорщиною в 1908 р. і загострення балканської проблеми. Створення Балканського союзу. Перша Балканська війна 1912-1913 рр. і подальше послаблення Туреччини. Друга Балканська війна 1913 р. і зміна геополітичної орієнтації Болгарії. (ПРНЗ, ПРН 9, ПРН 17)

Теми лекційних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1.	Вступ	2	
2.	Реформація та контрреформація	2	
3.	Англійська революція середини XVII ст.	2	
4.	Утворення США	2	
5.	Велика Французька революція	2	2
6.	Франція періоду Консульства та Першої імперії (1799–1814 рр.)	2	
7.	Віденський конгрес 1814-1815 рр.	2	

8.	Громадянська війна і реконструкція в США	2	
9.	Франко-пруська війна. Паризька комуна	2	
10.	Німеччина в 1871-1914 рр.	2	
11.	Англія в 1870-1914 рр.	2	
12.	Третя республіка у Франції	2	
13.	США в 1877–1914 рр.	2	
14.	Міжнародні відносини наприкінці ХІХ – на початку ХХ ст	2	2
	Разом	28	4

Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1.	Ранні буржуазні революції	2	2
2.	Просвітництво	2	
3.	Англія в середині ХVІІ ст.	2	2
4.	Війна американських колоній Англії за незалежність. Утворення США.	2	2
5.	Англія в 1815-1850 рр. Чартистський рух.	2	
6.	Промисловий переворот	2	
7.	Велика Французька революція	2	2
8.	Консульство та перша імперія у Франції	2	
9.	Віденський конгрес	2	2
10.	Революційний рух 1830-1840-х рр. в Європі	2	2
11.	Об'єднання Німеччини	2	
12.	Об'єднання Італії	2	
13.	Громадянська війна та реконструкція в США	2	
14.	Політичні рухи та ідеології ХІХ ст.	2	2
15.	Німеччина в 1871-1914 рр.	2	
	Разом	30	14

Форми та методи навчання

Методи навчання: традиційні: словесний метод (лекція, співбесіда); наочний (метод ілюстрацій і демонстрацій); методи роботи з історичними джерелами та навчальною літературою (конспектування, тезування, складання реферату); інноваційні: проблемно-пошуковий, навчальна дискусія/дебати, мозковий штурм.

Технології викладання: мультимедійні презентації, аналіз проблемних питань, аналіз конкретних ситуацій (case study).

Інструменти, обладнання, програмне забезпечення

Для підготовки до семінарських занять рекомендовано застосовувати в навчальних цілях здобувачами пакет програмного забезпечення MSOffice або LibreOffice. В якості навчальної платформи застосовується відкрита (Open Source) система управління навчанням Moodle.

Порядок оцінювання програмних результатів навчання / результатів навчання

Контроль знань здобувачів вищої освіти проводиться в усній, письмовій та в комп'ютерній формах і оцінюється в межах 100 балів: до 60 балів поточна складова оцінювання (робота на семінарських заняттях) та до 40 балів за сумою двох модулів по підсумковій складовій оцінювання.

Здобувач набирає бали за виконання певних навчальних завдань (виконання практичної, самостійної роботи, опитування за матеріалом тощо) в межах тем навчальної дисципліни.

Для отримання підсумкового результату успішно складеного екзамену «автоматом» з даної навчальної дисципліни здобувачеві потрібно набрати більше або рівне 60 балів за сумою усіх видів навчальних завдань, відповідно до складових оцінювання.

Якщо набрана кількість балів його не задовольняє, то він повинен скласти підсумковий контроль під час екзаменаційної сесії (у межах 40 балів ННЦНО). Кращий результат буде зараховуватись як підсумковий. Перескладання модульних контролів не дозволяється.

У випадку якщо здобувач вищої освіти за результатами поточного оцінювання та модульних контролів не набрав 60 балів з екзаменаційної навчальної дисципліни, то результати модульних контролів анулюються до його сесії, а здобувач повинен складати екзамен у встановленому порядку

<http://ep3.nuwm.edu.ua/id/eprint/21123>

№	Вид заняття	Бали	Форма контролю
	1.Поточна складова оцінювання		
	1.1 Лекційні заняття		
	Змістовий модуль 1.		
1.1.1.	Вступ	-	
1.1.2.	Реформація та контрреформація	-	Комп'ютерне
1.1.3.	Англійська революція середини XVII ст.	-	тестування
1.1.4.	Утворення США	-	щляхом
1.1.5.	Велика Французька революція	-	складання
1.1.6.	Франція періоду Консульства та Першої імперії (1799–1814 рр.)	-	модульного
1.1.7.	Віденський конгрес 1814-1815 рр	-	контролю
1.1.8.	Громадянська війна і реконструкція в США	-	
	Змістовий модуль 2.		
1.1.9.	Франко-пруська війна. Паризька комуна	-	
1.1.10.	Німеччина в 1871-1914 рр.	-	

1.1.11.	Англія в 1870-1914 рр.	-	
1.1.12.	Третя республіка у Франції	-	
1.1.13.	США в 1877–1914 рр.	-	
1.1.14.	Міжнародні відносини наприкінці ХІХ – на початку ХХ ст.		
	Усього балів за лекційні заняття	-	
	1.2. Семінарські заняття		
1.2.1.	Ранні буржуазні революції	4	
1.2.2.	Просвітництво	4	Підготовка
1.2.3.	Англія в середині ХVІІ ст.	4	до
1.2.4.	Війна американських колоній Англії за незалежність. Утворення США	4	виступів.
1.2.5.	Англія в 1815-1850 рр. Чартистський рух	4	
1.2.6.	Промисловий переворот	4	Виконання
1.2.7.	Велика Французька революція	4	досліджень.
1.2.8.	Консульство та перша імперія у Франції	4	
1.2.9.	Віденський конгрес	4	
1.2.10.	Революційний рух 1830-1840-х рр. в Європі	4	
1.2.11.	Об'єднання Німеччини	4	
1.2.12.	Об'єднання Італії	4	
1.2.13.	Громадянська війна та реконструкція в США	4	
1.2.14.	Політичні рухи та ідеології ХІХ ст.	4	
1.2.15.	Німеччина в 1871-1914 рр.	4	
	Усього балів за семінарські заняття	60	
	Усього бали за поточною складовою оцінювання:	60	
	Усього бали за поточною складовою оцінювання:	60	
	2. Модульна складова оцінювання		
2.1.	Модульний контроль №1	20	Комп'ютерне тестування
2.2.	Модульний контроль №2	20	Комп'ютерне тестування
	Разом бали за освітню компоненту:	100	

Оцінювання завдань поточного (модульного) контролю*

Рівень складності завдань	Кількість завдань в білеті	Оцінка завдань, балів	
		за одне	загальна
1	20	0,4	8
2	9	1	9

3	1	3	3
Разом	30	X	20

* наводиться для усіх модульних контролів

Критерії оцінювання результатів поточного та підсумкового контролів, що характеризують рівень компетентності здобувача вищої освіти при оцінюванні результатів поточного та підсумкового контролів з навчальної дисципліни «Давня і середньовічна історія України»:

- виконання всіх видів навчальної роботи, що передбачені силабусом навчальної дисципліни;
- глибина і характер знань навчального матеріалу за змістом навчальної дисципліни, що міститься в основних та додаткових рекомендованих літературних джерелах;
- вміння аналізувати явища, що вивчаються, у їх взаємозв'язку і розвитку;
- характер відповідей на поставлені питання (чіткість, лаконічність, логічність, послідовність тощо);
- вміння застосовувати теоретичні положення під час розв'язання практичних задач;
- вміння аналізувати достовірність одержаних результатів;
- своєчасність виконання;
- дотримання вимог до оформлення

Перелік нормативних документів університету що регулюють порядок оцінювання та проведення контрольних заходів:

- Положення про організацію освітнього процесу у Національному університеті водного господарства та природокористування (нова редакція 2023) <http://ep3.nuwm.edu.ua/id/eprint/28552>
- Порядок організації контролю та оцінювання навчальних досягнень студентів Національного університету водного господарства та природокористування (НУВГП) у Європейській кредитно-трансферній системі (ЄКТС) (Наказ № 168 від 04.04.2016 (зі змінами та доповненнями) <http://ep3.nuwm.edu.ua/id/eprint/21121>
- Положення про семестровий поточний та підсумковий контроль навчальних досягнень здобувачів вищої освіти (ухвалено НМР НУВГП, протокол від 22.02.2023 р. № 3) регламентує порядок проведення семестрового поточного (модульного) та підсумкового контролю навчальних досягнень здобувачів вищої освіти за освітніми ступенями бакалавра і магістра денної і заочної форми навчання в Національному університеті водного господарства та природокористування, описує зміст і процедуру державної атестації, поточного, підсумкового та семестрового контролів <http://ep3.nuwm.edu.ua/id/eprint/25889>

(додаток до наказу НМР НУВГП № 636 від 13.09.2024 «Рекомендовані критерії оцінювання результатів поточного та підсумкового контролю» <https://nuwm.edu.ua/university/naukovo-metodichna-rada/dokumenti>

- Система оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти (семестровий поточний контроль та підсумковий контроль) зі змінами та доповненнями (ухвалено науково-методичною радою НУВГП протокол № 4 від 23.06.2021 р.) описує критерії оцінювання навчальних досягнень та порядок рейтингування здобувачів вищої освіти

<http://ep3.nuwm.edu.ua/id/eprint/21123>

- Методичні вказівки щодо формування, наповнення та оформлення сторінок навчальних дисциплін в Навчальній платформі НУВГП (для професорсько-викладацького складу) (схвалено науково-методичною радою НУВГП Протокол № 1 від 27.02.2019) <http://ep3.nuwm.edu.ua/id/eprint/13934> описують порядок оформлення та створення тестів для семестрового поточного та підсумкового контролів, порядок завантаження науково-методичних джерел в курси.
- Інструкція для здобувачів вищої освіти щодо організації та проведення навчальних занять у дистанційній формі (2020) <http://ep3.nuwm.edu.ua/id/eprint/19215>

Рекомендована література (основна, допоміжна)
Основна

1. Акунін О.С. Нова історія країн Західної Європи та Північної Америки (1492-1918 рр.): Хронологія подій. посібник. Миколаїв: ТОВ «Фірма «Іліон», 2013. 575 с.
2. Сокирська В. В. Нова історія країн Європи та Америки. Ч I-II. Навчальний посібник. Умань, 2013. URL: https://library.udpu.edu.ua/library_files/ece/6673_01.pdf
3. Мустафін О. Справжня історія раннього нового часу. Харків: Фоліо, 2014. 416 с.
4. Мустафін О. Справжня історія пізнього нового часу. Харків: Фоліо, 2017. 429с.
5. Підберезних І. Є. Нова та новітня історія Західної Європи та Америки. Частина 1 : Методичні вказівки. Миколаїв : Вид-во ЧНУ імені Петра Могили, 2022. 88 с.

Допоміжна

1. Барабанов Ю., Лукін В. До питання про характер англійської революції XVII ст. *Вибір*. 2000. №1-2. С. 130-132.
2. Блох Ю. Лейбористська еліта британського суспільства: оцінка зовнішньополітичних кроків країни на початку ХХ ст. *Актуальні проблеми вітчизняної та всесвітньої історії. Наукові записки РДГУ. Вип.20*. Рівне: РДГУ, 2010. С. 95-98.
3. Вradій А. В. Англія в 50-60-х рр. ХІХ ст. *Історія та правознавство*. 2005. №6. С. 4-6.
4. Граціозні А. Війна і революція в Європі, 1905-1956 рр. / Пер. з італ. К. : Основи, 2005. 350 с.
5. Дати Баварської історії. *Всесвіт*. 1996. №12. С. 23.
6. Дейвіс Норман. Європа. Історія. К. : Основи, 2006. 1464 с.
7. Дубровський В. Урок практикум “Права людини в епоху Великої французької революції”. *Історія в школах України*. 2000. №1. С. 38-42.
8. Захарчук О. Імператор, державний діяч, полководець. *Пам'ять століть*. 2002. №1. С. 107-115.
9. Історія Сполучених Штатів: Нарис. / Ред. Г. Синкотта. К., 2001.
10. Кирилюк Ф. М. Політологія Нової доби: [Посібник]. К. : Академія, 2003. – 304 с.
11. Козій Т., Пархоменко І. Геніальний тиран чи національний герой? *Історія в школах України*. 2005. №9. С. 30-36.
12. Комаров В. Історичне мислення: дослідження та перспективи (на прикладі теми “Громадянська війна в США”). *Історія в школі*. 2004. №2. С. 9-15.
13. Плюта Н. В. Фашодський інцидент – кульмінація британо-французької боротьби за колоніальне панування в Африці. *Актуальні проблеми*

вітчизняної та всесвітньої історії: Наукові записки РДГУ. Рівне: РДГУ, 2019. С. 137–142.

14. Плюта Н. Демографічні, економічні та політичні фактори розвитку колоніальної ідеї у Франції у в новий час . *Слов'янський світ і Україна: Збірник наукових праць на пошану ректора Рівненського державного гуманітарного університету, професора Руслана Постоловського*. Рівне : О. Зень, 2021. С. 48–55.

15. Плюта Н. В., Мартинчук І. І. Боротьба північноамериканських колоній за незалежність: колоніальний гніт з боку Англії в першій половині та середині XVIII ст. «*Вісник науки та освіти*», Серія (історія та археологія). Київ, 2022. С. 636–647.

16. Плюта Н. В., Мартинчук І. І. Війна за незалежність США: Початок війни. Перший континентальний конгрес. *Актуальні питання у сучасній науці» Серія (історія та археологія) Київ, 2023. С. 604–614.*

17. Макарчук В. С. Загальна історія держави і права зарубіжних країн: [Навчальний посібник]. – Вид. 6-те, доп. – К. : Атака, 2009. 624 с.

18. Мішина Є. А. Всесвітня історія: Епоха становлення сучасної цивілізації (кінець XV - початок XX ст.). К., 1994.

19. Романець Д. Заслання на острів Святої Єлени: таємниця смерті Наполеона. *Україна молода*. 1995. 13 жовтня. С. 12.

20. Ротшильд Дж. Східно-Центральна Європа між двома світовими війнами / Пер. з англ. К. : Мегатайп, 2001. 495 с.

21. Сотниченко В. Англія в XVI ст. Історія в школі. 2003. №9. С. 34-38.

22. Сотниченко В. Англія в другій половині XVII-XVIII ст. Історія в школі. 2003. №10. С. 29-32.

23. Старосольський Ю. Джордж Вашингтон – Батько своєї країни. Історичний календар 2002 р. К., 2002. С. 114-120.

24. Сьондюков І. Отто фон Бісмарк “канцлер заліза і крові”. *День*. 2001. №349. С.5.

25. Тейлор А. Дж. П. Габсбургська монархія. 1809-1918. Історія Австрійської імперії та Австро-Угорщини / Пер. з англ. Львів: ВНТЛ-Класика, 2002. 268 с.

26. Цьолнер Е. Історія Австрії / Пер. з нім. Львів: Літопис, 2001. 712 с.

27. Що таке Просвітництво? *Тема*. 2001. №3. С. 2-5.

Інформаційні (інтернет) ресурси

Обласна наукова бібліотека – м. Рівне, вул. Олександра Борисенка, 6. URL: <http://libr.rv.ua>

Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua/>.

З метою систематизації знань, розвитку професійних та загальнолюдських компетенцій, здобуття практичних вмінь і навичок самопізнання, саморозкриття, аналізу власних якостей, потенційних можливостей, самоствавлення, управління здобувачі впродовж вивчення дисципліни проводять дослідження, результатом якого є створення програми професійного і особистісного саморозвитку.

ПОЛІТИКИ ВИКЛАДАННЯ ТА НАВЧАННЯ **Перелік соціальних, «м'яких» навичок (soft skills)**

- Аналітичні навички;
- Взаємодія з людьми;
- Екологічна грамотність і здорове життя;
- Здатність до навчання;
- Здатність логічно обґрунтовувати позицію;
- Знаходити вихід з складних ситуацій;
- Ініціативність;
- Комплексне рішення проблем;
- Оцінювати ризики та приймати рішення;
- Працелюбність;
- Уміння вчитися впродовж життя;

Управлінські якості.

Дедлайни та перескладання

Терміни здачі проміжних контрольних модулів та підсумковий контроль (екзамен) встановлені згідно Положення про семестровий поточний контроль та підсумковий контроль навчальних досягнень здобувачів вищої освіти (нова редакція)<http://ep3.nuwm.edu.ua/id/eprint/25889>

У випадку отримання нерезультуючої оцінки за результатом сесії, здобувач вищої освіти керується Порядком ліквідації академічних заборгованостей у НУВГП (протокол вченої ради НУВГП № 6 від 21.06.2024)<http://ep3.nuwm.edu.ua/id/eprint/30369>, згідно якого здобувачі із академічною заборгованістю мають право на повторне вивчення освітнього компоненту, на проходження повторного курсу навчання, або на повторне складання підсумкового контролю до кінця наступного навчального семестру. У разі незгоди здобувача з результатами оцінювання, відповідно до Порядку звернень здобувачів вищої освіти та інших осіб, які навчаються в НУВГП <http://ep3.nuwm.edu.ua/15467> здобувач подає апеляційну скаргу, після чого скликається апеляційна комісія.

У випадку виявлення плагіату при виконанні завдання здобувач не отримує бали і повинен виконати завдання повторно згідно Положення про академічну доброчесність у Національному університеті водного господарства та природокористування <http://ep3.nuwm.edu.ua/id/eprint/25004>

Неформальна та інформальна освіта

Можливе визнання (перезарахування) результатів навчання, набутих у неформальній та інформальній освіті, якщо вона відповідає вимогам, викладеним у Положенні про неформальну та інформальну освіту в Національному університеті водного господарства та природокористування (нова редакція, ухвалена науково-методичною радою НУВГП протокол № 1 від 22 листопада 2023 р.) <http://ep3.nuwm.edu.ua/id/eprint/28363>
Здобувачі вищої освіти можуть самостійно на платформах Prometheus, Coursera, edEx, edEra, FutureLearn та інших опановувати матеріал для перезарахування результатів навчання. При цьому важливо, щоб знання та навички, що формуються під час проходження певного онлайн-курсу чи його частин, мали зв'язок з очікуваними навчальними результатами даної дисципліни/освітньої програми та перевірялись в підсумковому оцінюванні.

Правила академічної доброчесності

Організація всіх видів навчальної діяльності в межах курсу проводиться згідно Положення про організацію освітнього процесу в Національному університеті водного господарства та природокористування

<http://ep3.nuwm.edu.ua/id/eprint/28552>

Здобувачі вищої освіти повинні дотримуватися «Кодексу честі студентів» <https://ep3.nuwm.edu.ua/4917/>.

Перевірку навчальних завдань неупереджено здійснює викладач. Усі навчальні завдання повинні бути виконані власноручно здобувачем, у разі виявлення однакових робіт, здобувач не отримує бали і повинен виконати завдання повторно. Під час контрольних заходів забороняється використовувати додаткові джерела інформації, окрім тих, що дозволив викладач.

Етичні принципи та правила, якими мають керуватися здобувачі вищої освіти під час навчання викладено в Положенні про академічну доброчесність у Національному університеті водного господарств та природокористування (ухвалено науково-методичною радою НУВГП протокол №7 від 24.11.2022)

<http://ep3.nuwm.edu.ua/id/eprint/25004>

Більше матеріалів щодо дотримання принципів академічної доброчесності: сторінка сайту НУВГП «Якість освіти»

<https://nuwm.edu.ua/sp/akademichna-dobrochesnistj>

Вимоги до відвідування

Відвідування занять здобувачами вищої освіти є обов'язковим. У випадку пропуску занять здобувач вищої освіти зобов'язаний відпрацювати (виконати практичну роботу, вивчити матеріали лекцій тощо). Пропуск з поважної причини вважається таким, що відбувся внаслідок хвороби (довідка з лікарні). Якщо здобувач освіти знаходиться на індивідуальному плані і виконує усі вимоги відповідно до «Положення про індивідуальний графік навчання студентів денної форми навчання Національного університету водного господарства та природокористування» відвідування практичних занять є обов'язковим <http://ep3.nuwm.edu.ua/id/eprint/6226>

Завдання для відпрацювання здобувач вищої освіти отримує безпосередньо у викладача, або надсилає запит на корпоративну пошту викладачу. Усі матеріали відпрацювання здаються викладачеві особисто здобувачем вищої освіти в навчальну платформу Moodle.

Навчання здобувачів вищої освіти з особливими потребами регулюється: «Концепцією щодо організації навчання осіб з особливими освітніми потребами (осіб з інвалідністю) у Національному університеті водного господарства та природокористування»

<http://ep3.nuwm.edu.ua/id/eprint/15913>

Лектор Плюта Наталія Володимирівна,

кандидат історичних наук, доцент

кафедри суспільних дисциплін

Автор
Доцент СД

Наталія ПЛЮТА

Затверджено

Проректор з науково-педагогічної та
навчальної роботи

Валерій СОРОКА

документ підписаний КЕП
Номер документа СИЛ №695
Підписувач Сорока Валерій Степанович
Підписувач (дані КЕП):
Сертифікат 3FAA9288358EC00304000009B6C3700C8C2C100